

Patrizio Lainà

24.10.2019

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto HE 29/2019/L

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020: Työllisyyden edistämisen määrärahat, toimenpiteet ja niiden vaikutusten arviointi

- Työttömän henkilökohtaiseen kohtaamiseen panostettava
- Te-toimistojen resursseja lisättävä 300 miljoonaa euroa
- Palkkatuen lisääminen 420 miljoonalla eurolla vahvistaisi julkista taloutta
- Palkkatuen muuttaminen selektiivisestä subjektiiviseksi oikeudeksi parantaisi sen houkuttelevuutta

Työllisyyden edistämiseen hallitus esittää talousarviossaan kannatettavia toimenpiteitä. Hallitus on myös hyvin osallistanut työmarkkinajärjestöjä valmistelutyöhön. **Työllisyyden edistämiseen on kuitenkin varattava enemmän määrärahoja, jotta toimenpiteiden vaikuttavuus olisi riittävä hallituksen asettaman työllisyystavoitteen saavuttamiseksi.**

Työnhaun palvelujen uudistaminen ja työnhakijan velvoitteet

Työllisyyspalvelujen uudistaminen on välttämätöntä tehokkaamman työllistämisen edistämiseksi. Digitaalisia prosesseja on hyödynnettävä, mutta **henkilökohtaiseen kohtaamiseen on panostettava heti työttömyysjakson alussa.** Henkilökohtaisessa kohtaamisessa voidaan luotettavasti arvioida työttömän tilanne ja avointen työpaikkojen sopivuus.

Te-palvelut ja sote-palvelut on jatkossa integroitava vahvemmin yhteen. Mikäli te-toimistoilta siirtyy tehtäviä Kelalle ja työttömyyskassoille, te-palveluissa voidaan edellyttää laajennettujen palveluiden tarjoamista mm. auttamalla työtöntä löytämään juuri hänelle sopivia avoimia työpaikkoja.

Työnhakijan velvoitteiden ja seuraamusten on oltava paremmin tasapainossa. **Työtön on voitava velvoittaa työllistymissuunnitelman (henkilökohtaisen palvelupolun) mukaiseen työnhakuun, mutta laiminlyönnistä**

Patrizio Lainà

24.10.2019

seurattavien sanktioiden on oltava kevyempiä. Ensin on tultava muistutus ja vasta sitten taloudelliset seuraamukset porrastetusti.

Te-toimistojen resurssit kaksinkertaistettava

Työvoimapalveluiden uudistaminen edellyttää merkittävästi lisäresursseja. Todennäköisesti lisäresurssit ovat julkiselle taloudelle kustannusneutraali toimenpide melko lyhyellä aikavälillä, kun työllisyyspalveluja tehostamisella saadaan työllistymistä nopeutettua.

Te-toimistojen resurssit eivät ole riittäviä henkilökohtaisen palvelun tarjoamiseksi. Muiden Pohjoismaiden korkeampi työllisyysaste selittyy osittain korkeammilla panostuksilla te-toimistojen toimintamenoihin.

Hallitus esittää talousarviossaan, että te-toimistojen resursseja lisätään 20 miljoonalla eurolla. Panostus on oikeansuuntainen, mutta **Suomessa te-toimistojen resursseja täytyy kuitenkin kasvattaa** nykyisestä 350 miljoonasta eurosta vielä **noin 300 miljoonaa euroa lisää, jotta te-palveluiden tehokkuus lähentelisi pohjoismaista tasoa.**

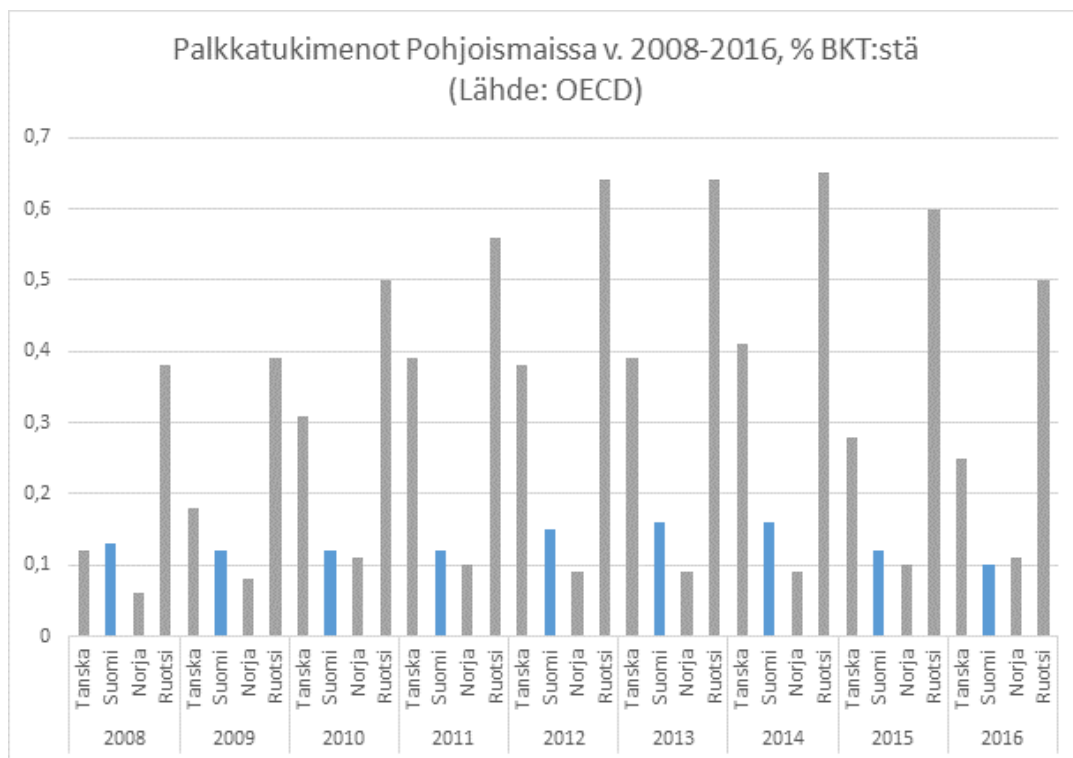
STTK on esittänyt ensimmäisen työntekijän palkkaamisen kannustamista määräaikaaisella työnantajan sivukulujen alentamisella.

Palkkatuki kolminkertaistettava ja harkittava tekemistä subjektiiviseksi oikeudeksi

Hallitus esittää talousarviossaan palkkatuen lisäämistä 24 miljoonalla eurolla. Panostukset palkkatukeen ovat tervetulleita, mutta niiden pitäisi olla moninkertaisia, jotta päästäisiin pohjoismaiselle tasolle. **Palkkatukea** maksetaan tällä hetkellä noin 250 miljoonaa euroa, mutta sitä **pitäisi lisätä 420 miljoonaa euroa, jotta tavoiteltaisiin keskimääräistä pohjoismaista tasoa.**

Patrizio Lainà

24.10.2019

Karkean arvion perusteella **palkkatuen nostaminen pohjoismaiselle tasolle voisi tuoda noin 44 000 työpaikkaa**. Vaikka palkkatuen kolminkertaistaminen tarkoittaa budjettitaloudessa 420 miljoonan euron lisämenoerää, vähentää palkkatuki työttömyyskorvauksia ja lisää verotuloja. Työllisyysasteen nousu 1,2 %-yksiköllä (44 000 työllistä) toisi lisätuloja julkiselle sektorille noin 1,2 miljardia euroa, jolloin **palkkatuen kolminkertaistaminen tarkoittaa julkisen talouden vahvistumista 780 miljoonalla eurolla**. Arvio on vain suuntaa antava, mutta se osoittaa, että työllisyys- tai kustannusvaikutukset voivat poiketa merkittävästikin ja siitä huolimatta palkkatuki on kannattava toimenpide julkistalouden näkökulmasta.

Osittain Suomen alhainen palkkatukitaso johtuu määrärahojen puutteesta, mutta myös heikosta houkuttelevuudesta ja byrokratiasta. Yrityksille suunnattuja palkkatukirahoja on jäänyt jopa käyttämättä.

Suomessa palkkatuki on selektiivinen, kun taas Ruotsissa subjektiivinen. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomessa palkkatuen myöntäminen vaatii aina tilannekohtaista harkintaa. Ruotsissa palkkatukea saavat kaikki määrätyt kriteerit täyttävät työnantajat, jotka sitä hakevat.

Ruotsalainen käytäntö selkiyttäisi tilannetta sekä työntajien että työnhakijoiden näkökulmasta, koska molemmat osapuolet tietäisivät etukäteen, ovatko oikeutettuja palkkatukeen. Ruotsin palkkatukimallista olisi

Patrizio Lainà

24.10.2019

syytä kopioida ainakin ennakkopäätöskäytäntö osaksi suomalaista järjestelmää.

Ruotsissa subjektiivinen oikeus palkkatukeen mahdollistaa myös korkeampien korvausasteiden käyttämisen. EU:n ryhmäpoikkeusasetus asettaa ylärajat selektiivisen palkkatuen käytölle yrityksissä, koska tällöin se voidaan tulkita yritystueksi. Jos palkkatukeen on subjektiivinen oikeus, samaa ongelmaa ei synny.

Palkkatuen muuttaminen selektiivisestä subjektiiviseksi oikeudeksi voisi tehokkaasti parantaa palkkatuen houkuttelevuutta myös Suomessa.

STTK ry

Lisätietoja

Patrizio Lainà
pääekonomisti
0405834432
patrizio.laina@sttk.fi